

Tandem językowy jako innowacyjna forma nauki oraz szansa rozwoju kompetencji społecznych i interkulturowych

DOI: 10.47050/jows.2021.4.63-65

ANNA KANIA

Artykuł przedstawia „Projekt międzynarodowy Tandem”, nagrodzony w tegorocznej edycji European Language Label. Autorka i jednocześnie koordynatorka projektu przedstawia jego genezę, cele dydaktyczne (rozwój umiejętności językowych, motywacji do samokształcenia) i pozadydaktyczne (nabywanie umiejętności interpersonalnych, społecznych, rozwój zainteresowań i kształtowanie postaw otwartości wobec innej kultury), metodologię działań, realizację zadań oraz dodatkowe czynniki, które sprawiły, że inicjatywa tandemowa cieszy się od lat zainteresowaniem studentów polskich i niemieckich. Projekt ukazuje przykład intensywnej współpracy międzynarodowej ośrodków akademickich uczących języków obcych.

Projekty dydaktyczne organizowane w ramach międzynarodowej współpracy międzyszkolnej dla młodzieży od lat cieszą się niesłabnącą popularnością i wzmacniają motywację do nauki języków obcych. Na szczeblu szkolnictwa wyższego studenci mogą korzystać z programów wymian międzynarodowych, wyjazdów na projekty badawcze i otrzymanie stypendiów na kursy językowe. Rodzi się niniejszym pytanie, czy jest potrzeba dodatkowej oferty kursu językowego połączonego z programem współpracy ze studentami z innej uczelni. Lata realizacji „Projektu międzynarodowego Tandem” pokazały, że taka idea to przysłowiowy strzał w dziesiątkę – daje studentom możliwości dokończania i zdobywania nowych kompetencji. Inicjatywa była realizowana w ciągu sześciu lat przez dwa ośrodki kształcenia językowego – Studium Języków Obcych Politechniki Wrocławskiej i ZLB – Language Center Hochschule Hannover, wpisał się w projekty typu Summer School i obejmował wymianę studentów obu uczelni. Projekt odbywał się we Wrocławiu (trzykrotnie gościliśmy grupy studentów z Hochschule Hannover wraz z wykładowcami) oraz w Hanowerze (na trzy edycje projektu zostaliśmy zaproszeni do Hanoweru). W projekcie wzięło udział prawie 200 studentów polskich i niemieckich.

Metoda tandemu - czyli rejestr formalny i nieformalny

Metoda tandemu jako formy poznania i doskonalenia języka obcego wpisuje się w ideę bezpośredniego uczenia się od siebie wzajemnie i chociaż niekonwencjonalna, to dzięki swej efektywności i atrakcyjności staje się coraz bardziej popularna. Nauka słownictwa, struktur od razu osadzonych w odpowiednim kontekście, nauka języka, który jest aktualny i autentyczny, a dodatkowo zanurzenie w obcej kulturze stanowią szansę na przełamanie bariery językowej, a także na otwarciu na doświadczenia interkulturowe, które można nabyć bezpośrednio i w sposób praktyczny. Możliwość interakcji z rodzimymi użytkownikami języka docelowego na każdym etapie projektu – na kursie językowym i przy realizacji zadań tandemowych, przy budowaniu wypowiedzi ustnych i produkcji wypowiedzi pisemnych – daje szansę na rozwój kompetencji językowych, a wsparcie partnera tandemowego gwarantuje kontrolę poprawności językowej, na której nam, wykładowcom, bardzo zależy. Wszystkie wskazane aktywności odbywają się w przyjaznej i przyjacielskiej atmosferze.

Realizacja projektu

Program projektu obejmował intensywny tygodniowy kurs językowy w wymiarze 20 godzin. Był to kurs języka niemieckiego na poziomie B1+ dla studentów polskich, kurs języka polskiego na poziomie A1 i na poziomie zaawansowanym dla studentów niemieckich oraz blok zadań w tandemach polsko-niemieckich. Wszystkie kursy językowe prowadzili rodzimi użytkownicy języka niemieckiego, wykładowcy uczelni. W ramach popołudniowych, kilkugodzinnych zajęć tandemowych, zaplanowanych i koordynowanych przez wykładowców, studenci uczyli się skutecznej pracy w tandemach i w grupach. Na zakończenie projektu studenci prezentowali w języku obcym wymierne efekty swojej pracy. Formy pracy aktywizowały wszystkich uczestników przedsięwzięcia.

Przykłady zadań tandemowych to:

- wydanie dwujęzycznej gazetki WROHAN (prace redakcyjne w tandemach, przygotowanie i tłumaczenie zróżnicowanych gatunkowo tekstów – wywiadów, opisów, quizów, krzyżówek, zabaw leksykalnych);
- nagranie dwujęzycznej audycji „Hörspiel *Ironie des Schicksals*” (tworzenie scenariusza audycji *Ironia losu*, pisanie i odgrywanie ról, profesjonalne nagrania we współpracy z dziennikarzem radiowym);

- prezentacje projektu (*Un)vergessen in Wrocław und in Hannover – (Nie)zapomniane we Wrocławiu i w Hanowerze*, dotyczącego historii i rozwoju miast partnerskich – Wrocławia i Hanoweru;
- stworzenie koncepcji firm międzynarodowych – *simulation globale* (opracowanie takich obszarów jak: profil firmy, produkty, struktura przedsiębiorstwa, strona internetowa, reklama, zarządzanie, rekrutacja pracowników, rozwiązywanie problemów, przejmowanie ról i odgrywanie scenek biznesowych).

Zagwarantowaliśmy wszystkim uczestnikom bogaty, integracyjny program dodatkowy, w tym gry językowe, zabawy tandemowe przy poznawaniu kampusu uczelni i zwiedzanie miasta partnerskiego, w którym studenci przejmowali rolę przewodników. Podejście zadaniowe przy realizacji projektu było ściśle uwarunkowane podejściem komunikacyjnym i umożliwiło pełne spektrum aktywności językowych. Nauczyciel jako koordynator i moderator miał wgląd w przygotowywane przez studentów materiały i akceptował ostateczny kształt projektu, ale kreatywne prace przygotowawcze były prowadzone samodzielnie przez tandemy.

Podsumowanie i wnioski

Projekty tandemowe uzupełniają ofertę dydaktyczną, ale w szkolnictwie wyższym są bardzo rzadko realizowane ze względu na trudności w znalezieniu ośrodków partnerskich (zainteresowanych współpracą w obszarze kształcenia językowego) i nakład pracy związany z przygotowaniem takiego wydarzenia. Projekt tandemu to poszukiwana przez studentów forma komunikacji językowej. Zanurzenie w język i kulturę w sposób bezpośredni pokazuje przydatność języka obcego, wzmacnia motywację do nauki oraz uczy współpracy, wzajemnego szacunku, tolerancji i zrozumienia. Dodatkową zaletą projektu są społeczne i socjalne aspekty tego przedsięwzięcia. Projekt był bezpłatny dla wszystkich studentów (dzięki wsparciu fundacji Deutsch-Polnisches Jugendwerk – w pierwszych dwóch latach i Ministerstwa Dolnej Saksonii przy kolejnych realizacjach). Duża grupa młodzieży z obydwu uczelni po raz pierwszy współpracowała z rodzimymi użytkownikami języka niemieckiego i polskiego.

Na podstawie wniosków z ankiety ewaluacyjnej, przeprowadzanej na zakończenie każdej edycji projektu, zarówno przez stronę polską, jak i niemiecką, przyjęliśmy rekomendację rozwoju projektu i dalszej integracji międzynarodowej środowiska akademickiego. Pełne entuzjazmu wypowiedzi studentów

i ich pozytywne opinie o projekcie były przesłanką do dalszej współpracy Studium Języków Obcych Politechniki Wrocławskiej z Hochschule Hannover. Uczestnicy projektu podkreślali rozwój kompetencji miękkich – komunikacji w tandemie i w grupie, planowania i podziału pracy, odpowiedzialności, umiejętności prezentacji i proponowania rozwiązań w sytuacjach problemowych i nieoczekiwanych. Projekt ma wartość dydaktyczną i pozadydaktyczną oraz istotny wpływ na zapobieganie postawom ksenofobicznym w środowisku akademickim. Kompetencje interkulturowe, jakie studenci mieli okazję nabyć w sposób praktyczny, będą miały dla nich znaczenie nie tylko w życiu osobistym, ale także zawodowym, co będzie budowało lepsze relacje dobrosąsiedzkie i podejmowanie w przyszłości inicjatyw na rzecz współpracy naukowej, kulturalnej i ekonomicznej.

ANNA KANIA Absolwentka filologii germańskiej UW i od 25 lat wykładowca języka niemieckiego w Studium Języków Obcych Politechniki Wrocławskiej. Prowadzi m.in. kursy języka ogólnego i specjalistycznego na wszystkich poziomach zaawansowania, kursy podnoszące kompetencje językowe pracowników i studentów PWr. Od lat organizuje projekty dydaktyczne dla studentów we współpracy z Hochschule Hannover. W nauczaniu priorytetem są dla niej motywujące metody komunikatywne, które są w stanie przełamać częstą u kursantów niechęć do języka niemieckiego i pokonać trudności w jego opanowaniu.